

VIVACE

*Revue o klasické hudbě v nahrávkách
vydavatelství Supraphon*

PODZIM/ZIMA 2018

Vážení přátelé,

pouštím se do psaní úvodních řádků dalšího čísla Vivace již hluboko v adventním čase. Jakkoli by se na tomto místě dalo zešíroka psát o všech jednotlivých nahrávkách, které se supraphonským lvíčkem přišly na svět v podzimních měsících, mysl se mi stále vrací k jedné z nich – a především k člověku, jehož jméno nese, totiž k **Jiřímu Bělohlávkovi**. Jeho nahrávka pastorální opery Bohuslava Martinů „*What Men Live By*“ (Čím lidé žijí) s Českou filharmonií vyšla v říjnu tohoto roku. Jiří Bělohlávek ji natočil ve světové premiéře přesně před čtyřmi lety, v polovině prosince 2014, a k Martinů se naposledy vrátil o rok později při nahrávání Symfonie č. 1, která operu na CD doplňuje. Při pohledu na obálku tohoto alba se mi vybaví několik inspirativních osobních setkání s panem dirigentem v posledních letech jeho života (kéž by jich bylo bývalo více), a další velké plány, které jsme s panem dirigentem sprádali a které, žel, zůstaly neuskutečně. Nahlédnuto z druhé strany – cítím velikou radost a vděčnost, že se podařilo tuto nahrávku dokončit a že jsme mohli být u jejího zrodu. Děkuji všem, kdo se na ní podíleli, ať již umělecky, produkčně či velkorysou podporou. Opera *Čím lidé žijí* je imanentně spojena právě s dobou vánoční, s příběhem Božího narození a Ježíšovy lásky k člověku. Teď je tedy ten správný čas si ji poslechnout.

Jméno Jiřího Bělohlávky je neodmyslitelně spjata s „novým životem“ a velmi radostnou historickou epochou našeho prvního or-

chestru, ale také s mnoha mladými českými hudebníky, které vždy v pravou chvíli velkoryse podpořil na jejich cestě „do světa“. Když si teď prohlížím naše podzimní nahrávky, týká se to téměř všech jejich interpretů: Jan Martiník (Schubert – Winterreise), Radek Baborák (Mozart), Ivo Kahánek a Jan Fišer (Kalabis), Dagmar Pecková (Nativitas)... To je odpověď na nevyřčenou otázku, jakou stopu za sebou zanechal a čím žil Jiří Bělohlávek.

Nemohu alespoň jednou větou nezmínit další velký mezinárodní úspěch jednoho z nejvýraznějších komorních souborů světa, **Pavel Haas Quartet**. Za nahrávku Dvořákových kvintetů (Klaviří kvintet A dur op. 81 s Borísem Giltburgem, Smyčcový kvintet Es dur op. 97 s Pavlem Niklem) převzali v září v Londýně již šestou (!!!) Gramophone Award. To je téměř neuvěřitelný úspěch. Když si však jejich poslední nahrávku poslechnete, tak pravděpodobně odborné porotě nejprestižnějších světových cen v oblasti klasické hudby dáte zapravdu, že nemohli rozhodnout jinak.

Přeji vám za sebe i jménem Supraphonu klidný adventní čas a radostné svátky Božího narození, v tichu i s hudbou – nejlépe jen a jen s tou, kterou si pro ten čas sami vyberete.

Matouš Vlčinský

Jiří Bělohlávek v roce 2006 převzal Jubilejní platinovou desku za významný přínos v prosazování české hudby a za významný vklad do umělecké kvality značky Supraphon.

**POSLEDNÍ SLOVO
JIŘÍHO BĚLOHLÁVKA
K DÍLU BOHUSLAVA MARTINŮ**

K nejvýznamnějším počínům v oblasti vážné hudby posledních měsíců patřilo vydání nahrávky pastorální opery Bohuslava Martinů *What Men Live By* (Čím lidé žijí) ve skvělém nastudování Jiřího Bělohlávky s Českou filharmonií a s celou řadou významných sólistů. Nahrávka vyšla ve světové premiéře.

K této příležitosti jsme uskutečnili rozhovor s šéfproducentem klasické hudby vydavatelství Supraphon Matoušem Vlčínským.

Supraphon přichází s těmito dosud nevydanými nahrávkami Jiřího Bělohlávky více než rok poté, co nás opustil...

Je mi líto, že se Jiří Bělohlávek vydání nahrávky nedožil a že je to jeho poslední slovo k dílu Bohuslava Martinů. Měli jsme společně velké plány na řadu dalších nahrávek v příštích letech, ale na ty už bohužel nedošlo...

Ty plány se týkaly dalších skladeb Bohuslava Martinů?

Ano. Jiří Bělohlávek jeho hudbu miloval a věnoval se jí intenzivně celý život. Vůbec není nadnesené, když řekneme, že to byl z českých i světových dirigentů především on, kdo Bohuslava Martinů vyšlapával cestu na koncertní pódia. Když se podíváte na celou jeho diskografii, Martinů v ní zaujímá naprosto výsadní místo a v době působení na pozici šéfdirigenta Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK natočil pro Supraphon obdivuhodné množství Martinů skladeb, řadu z nich ve světové premiéře. Při poslechu Bělohlávkových nahrávek mám dojem, že ten řád a rytmická strukturovanost, která je pro Martinů tak charakteristická, bytostně rezonovala s vnitřním světem Jiřího Bělohlávky.

A ty neuskutečněné plány?

Chtěli jsme s Českou filharmonií dokončit komplet symfonií a doplnit jej o další Martinů pozdní symfonické kompozice – nádherné *Paraboly*, *Rytiny*, *Fresky* atd. Společně s dříve natočenými *Symfoniemi* č. 3-6 by komplet vyšel na 4 CD. Jiří Bělohlávek o ten komplet velmi stál, ale podařilo se z něj dotáhnout už jen *Symfonii* č. 1. Také operu *What Men Live* bychom chtěli doplnit jinou krátkou operou.

Na CD tedy vycházejí fragmenty dvou rozsáhlejších nedokončených projektů...

Je to smutné, ale je to tak. Jiří Bělohlávek už toho více říci nestihl. Za normálních podmínek by mne nenapadlo na CD kombinovat operu se symfonií, ale když jsem si takto sestavené CD poprvé poslechl, překvapilo mne, jak dobře to funguje a doplňuje se.

Pojďme si říci více k operě *What Men Live by*. Martinů ji dokončil v roce 1952. Jak je možné, že až v roce 2018, o více než 60 let později, vychází nahrávka této opery ve světové premiéře?

Důvodů, proč se opera dosud nezabydlela na světových operních scénách, je několik. Jednak je poměrně krátká – 40 minut – a při živém provedení ji tedy musíte doplnit dalším operním dílem. Je napsaná pro specifické komorní obsazení, ani velké, ani malé. A krom toho v této operě není žádný virtuózně pojatý pěvecký part, žádná role či aspoň árie, která by si mohla žít vlastním životem. Těžiště je v příběhu inspirovaném povídkou Lva Nikolajeviče Tolstého *Pohádka o ševci*. Ten příběh je dojemný a silný; v jeho samotném jádru je ujištění, že tady člověk není sám, že se můžeme setkat s Bohem v druhých lidech a najít smysl vlastního života ve službě druhým. Martinů sám označil dílo jako *opera-pastoral* a velmi to celé rezonuje s poselstvím adventu a Vánoc. Tomu odpovídá i posluchačsky velmi přístupná, nekomplikovaná a krásná hudební složka opery.

Jak se Jiří Bělohlávek dostal k tomuto dílu? Byl to jeden z jeho dlouhodobých plánů?

Jak jsem se doslechl, Maestro Bělohlávek nejdříve také váhal a několik let chodil okolo této partitury; moc ho to nelákalo. Když se pak odhodlal pro její koncertní nastudování, úplně se do ní zamiloval, a dokonce údajně přišel s myšlenkou, že by ji Česká filharmonie měla provádět každý rok v adventním čase. Myslím, že ta tematika hluboce rezonovala s jeho poznáním, možná i s nemocí, která v posledních letech ještě prohloubila některé stránky jeho lidství. Ale to už jsou jen moje domněnky.

Jak vlastně vznikala samotná nahrávka?

Česká filharmonie operu provedla na třech svých abonentních koncertech v prosinci 2014, z těchto koncertů vznikla předkládaná živá nahrávka. Drobnou zajímavostí tohoto nastudování je angažmá koncertního mistra ČF Josefa Špačka, do role vypravěče. Díky několikaletému studiu na Curtis Institute of Music a Juilliard School ve Spojených státech má tento mladý houslista skvělou angličtinu a přijal roli vypravěče jako velkou výzvu.

Opera *What Men Live By* existuje i v české verzi (Čím lidé žijí). Vy jste si pro nahrávku zvolili anglickou verzi...

Ano, především proto, že to je verze původní. Martinů psal operu v Americe a bylo mu jasné, že by s jinou než anglickou verzí díla neměl šanci na provedení. Anglické libreto si napsal sám podle zmíněné povídky a česká verze vznikla až později.

Co si od té nahrávky slibujete? Myslíte, že by mohla probudit větší zájem o živé provozování opery?

Věřím, že nahrávka by mohla tomuto dílu vdechnout druhý život a otevřít mu cestu na operní scény po celém světě. V posledních několika letech sleduji, jak se hudba Bohuslava Martinů stále více dostává do povědomí posluchačů, kritiků i pořadatelů; jinými slovy, že svět objevuje krásu a kouzlo jeho hudby. Napovídají tomu i mezinárodní úspěchy nedávno vydaných supraphonských nahrávek s jeho kompozicemi (*The Epic of Gilgamesh*, *Madrigals*, *Kantáty z Vysočiny*, klavírní tria atd.). Myslím, že *What Men Live By* bude pro mnoho posluchačů objevem. A že na První symfonii s Jiřím Bělohlávkem a Českou filharmonií už čekají mnozí, kteří znají jeho starší nahrávky ostatních symfonií. Bělohlávkovo spojení s Českou filharmonií v posledních pěti letech jeho života bylo velmi šťastné období pro obě strany a ve zvuku orchestru dnes slyšíte nové kvality, které se rozvinuly právě v tomto období. Tato nahrávka zůstane živým dokladem této zcela výjimečné lidské a umělecké konstelace.

Děkuji za rozhovor a přeji nahrávce mnoho okouzlených posluchačů.

SU4233-2

Supraphononline

SU4243-2

Supraphonline

ZIMNÍ CESTOU JANA MARTINÍKA

Klíčové dílo Franze Schuberta v podání vynikajícího českého basisty Jana Martiníka a za klavírního doprovodu Davida Marečka, současného generálního ředitele České filharmonie, vydal na podzim Supraphon na CD i v digitálních formátech.

Foto © Petra Hájek

Rakouský skladatel Franz Schubert napsal svůj písňový cyklus *Winterreise* (*Zimní cesta*) rok před svou smrtí, v roce 1827. *Zimní cesta* představuje vrcholný projev písňové tvorby raného romantismu. V obloku 24 vesměs baladických písní tematizuje text cyklu kontrast lásky a zrady na pozadí zimní krajiny a vzpomínek na krásu přírody v útěšnějších ročních obdobích. Vynikající český basista Jan Martiník provedl Schubertův cyklus ve spolupráci s klavíristou Davidem Marečkem, který zmínil, čím je okouzleno Schubertovo dílo do té míry, že se je s Janem Martiníkem rozhodli nahrát: „Schubertova *Zimní cesta* je pro interpreta nekonečným zdrojem téměř nadpozemské krásy, ale také neustálého hledání. Čím hlouběji se do ní noříte, tím vzdálenější obzor se vám ukazuje. Naše rozhodnutí cyklus nahrát bylo spontánní, protože Jan Martiník se tímto mimořádným dílem zabývá od počátku své pěvecké dráhy a pro mne je Schubert jedním z nejbližších autorů s nezaměnitelnou klavírní mluvou. Schubertův hudební jazyk v sobě spojuje velikost a intimitu tak přirozeně, jako snad žádný jiný skladatel.“

Basista Jan Martiník je jedním z těch vzácných pěvců s velkým, barevným hlasem a nezměrnou citlivostí pro intimitu písní. Soutěžní

vavříny (2007 finalista soutěže Plácida Dominga „Operalia“, 2009 vítěz BBC Cardiff Singer of the World v kategorii „Píseň“) i zkušenosti z operních scén (mj. sólista Staatsoper Unter den Linden Berlin) jen potvrzují jeho mimořádné dispozice. „Hledání, vlastní“ *Zimní cesty* je pro každého interpreta celoživotní poutí, která se proměňuje s věkem i zkušenostmi a v podstatě nikdy nekončí,“ glosoval svůj přístup k Schubertovu dílu Jan Martiník a David Mareček ho doplnil: „Obtížnost Schuberta tkví v jeho prostotě. Nejsilnější emoce dokáže Schubert vyjádřit těmi nejjednoduššími prostředky. Najít rovnováhu mezi hloubkou citu a čistotou formy, vystavět prudký vrchol z absolutního klidu, udržet napětí v dlouhých plochách, najít správný barevný a dynamický poměr mezi zpěvem a klavírem, vybrousit každou píseň jako samostatný drahokam a zasadit ji do více než hodinového celku. To je jen zlomek dobrodružství, která nám Schubertova *Zimní cesta* připravila, ale spíše než obavy u nás převládala dychtivost dostat se k jádru Schubertovy hudby tak blízko, jak jen dokážeme.“

Foto © Václav Jiráček

Foto © Petra Hajsá

RADEK BABORÁK

V MOZARTOVSKÉM OPOJENÍ

Světově proslulý hornista Radek Baborák se po dvou letech opět vrací k Mozartovi. Jeho přístup však rozhodně není přehnaně puristický; neváhá například upravit si nevyužitou větu ze symfonie pro doplnění chybějících částí nedokomponovaného hornového koncertu. Ovšem, po pravdě, cožpak přesně totéž neudělal nesčetněkrát sám Mozart? Z dochovaných fragmentů tímto způsobem vznikly hned dva „nové hornové koncerty“. Do kontextu objevování krásně zapadá mnoha záhadami opředená Koncertantní symfonie pro čtyři dechové nástroje s orchestrem, K 297 b. Ta je na novém albu nahraná v Baborákově úpravě pro původní mozartovské obsazení.

Pane Baboráku, jak se vyvíjel Váš vztah k Mozartovi?

První opravdovou skladbičkou, kterou jsem hrál na lesní roh, byla 2. věta z Mozartova Koncertu pro lesní roh č. 3. To mi bylo asi devět let a v ten moment se vlastně začal vytvářet můj vztah k jeho hornovým skladbám. Faktem je, že jsou to právě Mozartovy koncerty, které jsou povinným repertoárem na soutěžích nebo konkurzech, takže jsem měl období, kdy jsem je měl tak trochu „přebrané“. To mi bylo tak dvacet, a v té době jsem tedy více hrál skladby klasicistních autorů jako Joseph Haydn, Antonio Rosetti, Jan Václav Stich-Punto, František Pokorný, Carl Stamice, atd. Když jsem se ale vrátil k Mozartovi, tak jsem s jistým časovým odstupem zjistil, jak výjimečně skládal i pro lesní roh. S malým množstvím not dokáže najít v každém nástroji nové charaktery a netušené zvuky. Je tam mnoho fantazie a barev, které se z partitury dají vytušit a každý malý fragment je pro mne mnohem cennější než celé koncerty méně známých autorů.

Mnoho let jste strávil především v německy mluvících zemích. Když byste měl srovnat přístup k interpretaci Mozartovy hudby právě tam a tady v Čechách. Jak byste ty rozdíly popsal?

Myslím si, že v interpretaci skladeb klasicistního období jsou ty rozdíly nejmenší. Charakteristiky jednotlivých národů to samozřejmě trochu ovlivňují a dá se předpokládat, že třeba italský Mozart bude živější, německý bude zemitější a podobně. Ale u klasicistní hudby jsou nejvíce slyšet všechny detaily a její řád, preciznost, artikulace, intonace a frázování jsou nekompromisní pro všechny interprety. A přes všechnu stylovost, musí „klasika“ zůstat živá, humorná a radostná, plná překvapení a s nábojem, který jí dodává „řapání“ ostinata. Jednoduchými tématy připomínají rychlé věty rock and roll - rozložený akord na začátek a pak už to jede!

V rámci alba jste novou nahrávku neváhal upravit si nevyužitou větu ze symfonie pro doplnění chybějících částí nedokomponovaného hornového koncertu. Jsou**to, řekněme, Vaše skladatelské začátky?**

V žádném případě bych neuměl dokončit Mozart, ale někteří skladatelé a hudební vědci se o to s různým úspěchem pokusili, což není novinkou dnešních dnů, ale jak víme na příkladu pana Süßmeyera, dělo se tak bezprostředně po mistrově úmrtí.

Třeba v první větě koncertu E dur napsal Mozart asi šedesát prokomponovaných taktů, pak 12 taktů se sólem lesního rohu a pak to znenadání končí. V současnosti existují různá „zakončení“. A tak je tomu i u dalších skladeb, které se dochovaly fragmentárně. Svou invenci mohou uplatnit u kadencí a mám radost, že čím více hrají Mozarta, tím snadněji mě napadají, i když to jsou třeba jen různé variace. Pro každé CD nebo větší turné pak jednu, dvě kadence pozmením. Můj zásah do Mozarta spočíval tedy v tom, že jsem zkompletoval jeho nedopsané, nebo poztrácené skladbičky a vybral k nim nějaké části z jeho raných děl. Listoval jsem kompletním vydáním symfonií a našel jsem jednu pomalou větu ze symfonie, kterou sám Mozart nepovažoval za tak excelentní a nahradil ji jinou. Vydavatel ji dal do notového materiálu pouze jako doplněk. To jsou tedy místa – ty doplňky partitur, kde já hledám a jejichž znovuzrození a přeinstrumentování snad neohrozí Mozartův odkaz ani vkus hudebníků, posluchačů a odborníků.

Kromě členů Baborák Ensemble jsou na albu i další výteční hráči na dechové nástroje. Můžete nám je představit?

Ano, velmi rád. Na natáčení jsem pozval hoboistku Claru Dent-Bogányiovou (sólohoboistka Berlínského rozhlasového orchestru), flétnistu Waltera Auera (sóloflétnista Vídeňských filharmoniků) a fagotistu Bence Bogányho (profesor na Hudební akademii v Hannoveru). Jsou to všichni špičkoví hráči, se kterými jsme přáteli, a to nejen díky tomu, že se nám spolu dobře hraje, ale že máme podobné názory a vkus. Neméně podstatným hostem byl legendární hráč na lesní roh Radovan Vlatković, který je od roku 2014 čestný člen Královské akademie hudby v Londýně.

SU4251-2

Supraphononline

VIDEO

Foto © Martin Kubica

DVOŘÁKOVO KLAVÍRNÍ KVARTETO VYDALO DEBUTOVÉ ALBUM

Dvořákovo klavírní kvarteto, ač vzniklo teprve před několika lety, se velmi rychle zařadilo mezi přední české komorní soubory. Klavíristka Slávka Vernerová Pěchočová, houslista Štěpán Pražák, violista Petr Verner a violoncellista Jan Žďánský se úspěšně věnují komorní hudbě už řadu let, jednotlivě i společně. Jako Dvořákovo klavírní kvarteto začali vystupovat poté, co k užívání jména slavného skladatele dostali svolení od jeho přímého potomka, pana Antonína Dvořáka III. Soubor navazuje na silnou tradici svých velkých učitelů – Ivana Moravce, Josefa Vlacha či Milana Škampy. Pro svůj debut na CD zvolili skladby svého erbovního Antonína Dvořáka. Ve svých nových nahrávkách klavírních kvartetů představují Dvořáka v nejlepším smyslu slova tradičního a promyšleného.

Pane, Vernere, můžete prozradit, zda bylo už od začátku jasné, že pro supraphonský debut vyberete právě dvořákovský komplet pro klavírní kvarteto?

My jsme s nahráváním rozhodně nechtěli pospíchat. Když jsme vůbec začali uvažovat o nahrání našeho prvního CD, byli jsme si pouze jisti, že na něm bude druhý z Dvořákových kvartetů, op. 87, který jsme zpočátku spíše zamýšleli doplnit slavným kvartetem op. 25 Johanness Brahmsa. Nicméně tato volba došla změny společně s naším studiem a stále intenzivnějším vzhledem do prvního Dvořákova kvartetu op. 23. Postupně jsme si ho nesmírně oblíbili a zamilovali. Proto nakonec zvítězila tato „čistá“ dramaturgie. Nicméně v době tohoto rozhodování jsme ještě samozřejmě vůbec netušili, že CD nakonec vyjde u Supraphonu. To je skutečnost, ze které máme opravdu velkou radost.

Jak psal Antonín Dvořák právě pro toto nástrojové obsazení?

Antonín Dvořák zral celý svůj umělecký život. Neustále přicházel s úžasnějšími a geniálnějšími kompozicemi. Nicméně od jeho opusu 9 už u něj slabší skladbu nenajdeme. Ranější díla jsou mnohdy ke škodě méně uváděny prostě proto, že napsal té nádherné komorní hudby tak velké množství. Klavírní kvartet op. 23 už nese veškeré znaky jeho mistrovství. Však ho komponoval vzápětí po své půvabné smyčcové serenádě. V té době již Dvořák konečně pocítil chuť úspěchu. Kvartet je plný vznětů a mladické odvahy a síly. Stylově je to ovšem v náladě i formě zcela jiný Dvořák, nežli jeho daleko častěji uváděný op. 87, komponovaný společně s osmou symfonií, tedy na dohled pomyslného vrcholu celého díla. Oba kvartety jsou tedy zcela jasně a rozpoznatelně ve dvořákovském hávu a přesto jsou kouzelně kontrastní.

Je možné označit některého ze členů tělesa jako „šéfa souboru“?

Osobně si myslím, že by vedení klavírního kvarteta vždy mělo vycházet z osobnosti klavíristy, který by měl být jako přes „bluetooth“ napojený na primária. Ten musí tu a tam převzít pomyslné žezlo a být zcela rovnocenně výrazný. V našem pojetí má skutečně přirozeně dominantní úlohu klavír. Je to umožněno osobností Slávky Vernerové – Pěchočové, která má kromě perfektního ovládnutí svého nástroje také schopnosti přemýšlivého analytického hudebníka s vytříbeným vkusem. To ale neznamená, že bychom my ostatní neměli prostor pro své podněty a inspirace. Kvarteto tvoří čtyři silné a zkušené osobnosti.

Zní Dvořákovy kvartety pravidelně na vašich koncertech?

Ano, hrajeme je velmi často. A myslím si, že oba kvartety mohou znít na koncertě vedle sebe. Už jsme to tak párkrát udělali a já bych si přál, aby se toto provádění obou kvartetů stalo častějším. Vzhledem k tomu, že obě díla dělí rozestup mnoha let, tak jsou to, jak už jsem řekl, pro publikum dvě osvěžujícím způsobem kontrastní dvořákovská díla.

Jaký je Váš kmenový repertoár? Jaké díla hrajete nejčastěji?

Program obvykle stavíme řekněme „klasicky“. V úvodu koncertu nejčastěji hrajeme hudbu klasicismu (Mozart, Beethoven) a poté se snažíme posluchačům představovat nové skladby. Je jich už asi šest, které soudobí čeští skladatelé napsali dokonce přímo pro nás. A pak rádi hrajeme velká romantická díla, ať už je to třeba Schumann, Brahms nebo právě Dvořák. Máme rádi i neotřelé dramaturgické počiny.

Foto © Petra Hajsá

Například na Pražském jaru jsme uvedli neznámý, ale nádherný impresionistický kvartet francouzské skladatelky Mel Bonis.

Můžete představit své hudební kolegy?

Ano, velmi rád. Začnu pochopitelně u dámy, kterou jsem již zmínil – klavíristka Slávka Vernerová – Pěchočová je především špičková sólistka a komorní hráčka, která je často zvána ke spolupráci s předními orchestry i komorními soubory. Její hra v sobě nese cenný vklad mnohaletého školení legendárního profesora Ivana Moravce. On si jí skutečně velice vážil a hovořil o ní s tak mimořádným uznáním, že to zde vlastně ani nesmím konkrétně sdělit, ačkoliv jsem od něj ta upřímná slova mnohokrát osobně slyšel. Slávka je velice skromná

a nikdy a nikde by takovou chválu o sobě nevyřkla ani neschválila.

Na violoncello hraje Jan Ždánský, který působí jak u nás, tak v Rakousku – muž mnoha talentů a pronikavého intelektu. Je nejen výborným hráčem, ale i organizátorem a sběratelem. V našem kvartetu je i jakýmsi „kontrolorem“ hudebního pořádku, což je moc důležité a potřebné.

Na pozici primária působí houslista Štěpán Pražák. Poznal jsem ho již před mnoha lety jako pozoruhodného, emocionálně bohatého primária smyčcového kvarteta. Velice si s ním umělecky rozumím a jsem šťastný, že spolu nyní hrajeme ve Dvořákově klavírním kvartetu. V souboru, který jsem si před lety vysnil a který považuji za své „milované dítě“.

SU4257-2

Supraphononline

Foto © Petra Hajsá

IVO KAHÁNEK SPOLEČNĚ S PŘEDNÍMI ČESKÝMI INTERPRETY NAHRÁL DÍLO VIKTORA KALABISE

Kompoziční odkaz Viktora Kalabise (1923–2006), jedné z nejvýraznějších osobností české hudby 20. století, čítá desítky opusů vesměs instrumentální hudby, včetně skladeb pro jeho manželku, cembalistku Zuzanu Růžickovou. Podle vlastních slov Kalabis usiloval o hudbu, jejíž kořeny jsou zapařeny v jeho zemi, hudbu pro vzdělané posluchače. Jakkoli čerpal inspiraci i z tvorby klasiků 20. století, dospěl k vlastní syntéze, k alternativě k racionálním kompozičním technikám – k alternativě neromantické, blízké hudebnímu neoklasicismu.

Kromě připravované první integrální nahrávky Kalabisovy klavírní tvorby natočil pianista Ivo Kahánek společně s violoncellistou Tomášem Jamníkem, klarinetistkou Annou Paulovou a houslistou Janem Fišerem tři sonáty. Violoncellová odráží dramatické události mezi červnem a zářím 1968: euforií naplněné měsíce tzv. pražského jara i deziluzi a rezignaci po invazi sovětských vojsk, jež na dvě desetiletí zmrazila veškeré naděje na svobodu. Také klarinetová sonáta (1969) hovoří jasně o době svého vzniku: drama, smutek a bolest, stupňované až do drásavosti. V úsporné a soudržné houslové sonátě (1982) převažuje typický étos tohoto nástroje – zpěvnost, zářivý zvuk a oduševnělost. Po 3CD symfonií a koncertů (Supraphon 2013) skýtá tato nahrávka další vhled do pozoruhodného Kalabisova hudebního světa.

Pane Kahánku, prozradte nám, kde vznikla první myšlenka na natočení alba se Sonátami Viktora Kalabise pro violoncello, klarinet a housle?

První myšlenka věnovat se Kalabisovu dílu vznikla logicky v hlavě prof. Zuzany Růžickové, která byla mnoho let jeho manželkou a až do své smrti také velkou a nadšenou propagátorkou jeho díla. Její entusiasmus byl doslova nakažlivý, a právě ona byla hlavním důvodem, proč jsem se ponořil do Kalabisovy hudby takto hluboko. Jen

doplním, že v příštím roce mě čeká ještě dokončení připravované první integrální nahrávky Kalabisovy klavírní tvorby.

Na albu se Sonátami Viktora Kalabise se podíleli také Tomáš Jamník (violoncello), Anna Paulová (klarinet) a Jan Fišer (housle). S kolegy, kteří hrají na CD na smyčcové nástroje, spolupracujete už několik let v rámci Dvořákovy tria. Přepokládám, že to nahrávací projekt velmi usnadnilo. Je to tak?

Ano, bylo to nejen snazší, ale i velmi příjemné nahrávání. My jako trio jsme založení na tom, že rádi akcentujeme i sólovější parametry tria, každý máme své projekty a někdy společně hrajeme třeba jen ve dvojici. S Annou Paulovou jsem se setkal při hudební spolupráci vlastně poprvé a byla to skvělá spolupráce. Anna je špičkovou absolventkou HAMU, a jelikož se znám se všemi jejími pedagogy, tak i tato spolupráce měla skoro až rodinnou atmosféru.

Jak vznikala dramaturgie nového alba?

I dramaturgická linka vzešla z námětu prof. Růžickové a my jsme její návrhy velmi rádi přijali. A to nejen z toho důvodu, že právě tato díla jsou reprezentativní.

SU4210-2

Supraphononline

Jak často zní Kalabisova hudba na koncertních pódiích?

Řekl bych, že provozování jeho tvorby je ve světě raritou a u nás o trochu častější raritou. Je určitě dobře, že se v rámci českého hudebního života snažíme propagovat tvorbu českých skladatelů 20. století. Ale uznávám, že to ještě není tak zavedená hudba jako např. Janáček nebo Martinů.

Jak náročná jsou Kalabisova díla interpretačně? Nejen pro klavír, ale i pro nástroje, které slyšíme na nové nahrávce?

Přiznám se, že jako klavírista nedokážu plně ohodnotit náročnost partů jiných nástrojů, ale vzhledem k tomu, že jsme se na natáčení připravovali společně, tak bych řekl, že ty party jsou stejně náročné jako part klavírní. Jeho hudba je psaná někdy nečekaným způsobem a celkově ztvárněná s menším ohledem na klavíristu a jeho ruce. Kalabis patřil ke skupině skladatelů, kteří nespouští svou představu tradičními zákonitostmi klavírní techniky, takže výsledná obtížnost je místy až extrémní.

Vy jste zmínil osobnost Zuzany Růžickové, která podporovala mladé hudebníky a ráda s nimi o hudbě hovořila. Byla při některém z nahrávání?

Ano, paní profesorka Růžicková byla u dvou prvních natáčecích frekvencí a měla velmi konkrétní, cílené poznámky, což bylo velmi inspirující a cenné.

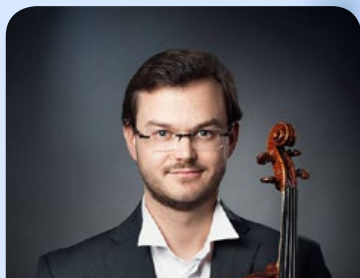
Budou znít skladby z alba také na Vašich koncertech?

Já předpokládám, že když jsem se ta díla naučil, tak je velmi pravděpodobně zařadím na některé ze svých koncertů.

Jaký prostor jste pro tuto nahrávku vybrali a kdo tvořil nahrávací tým?

Natáčeli jsme v Sále Martinů na pražské HAMU, což je prostředí, které je nejen mně, ale i ostatním spoluhráčům velmi dobře známé. Je to i místo, ve kterém se Kalabis často vyskytoval, takže i jakési duchovní propojení s jeho osobností fungovalo.

Měli jsme vynikající nahrávací tým, což je u takto dlouhodobého projektu naprosto klíčové. Hudebním režisérem byl Milan Puklický a zvukovým mistrem Jan Lžičař.

Jan Fischer

Anna Paulová

Tomáš Jamník

VÁNOČNÍ DAGMAR PECKOVÁ

Ve spolupráci s Jaroslavem Krčkem, Musicou Bohemicou a Gentlemen Singers nahrála Dagmar Pecková album nazvané *Zrození*, které obsahuje české a moravské vánoční koledy, vánoční písně z českých barokních kancionálů a vánoční zpěvy staré Evropy.

Paní Pecková, prozradte nám, jak vznikla finální dramaturgie alba *Nativitas*?

Na konečné podobě dramaturgie jsme se domluvili s Jaroslavem Krčkem. Velmi jsem stála o to, aby na desce bylo co nejvíce evropských koled a to v různých jazycích. Je tam tedy i vlámská nebo nizozemská koleda. Zastoupeno je i Švédsko jako příklad severské evangelické tradice. Noty zpracovával a upravoval pan Krček a mám pocit, že ta spolupráce byla velmi rychlá, plodná a účinná.

Jak vlastně vznikla Vaše spolupráce s Jaroslavem Krčkem?

Těsně před Vánoci 2016 mě Spirituál kvintet pozval jako diváka na svůj vánoční koncert do pražského Obecního domu. Jejich hostem byli právě Jaroslav Krček a Musica Bohemica. Přišla jsem tam velice unavená ze zkoušky, ale jakmile začala Musica Bohemica hrát, ožila jsem. Předvedli nádherný výkon, který mě tak nadchl, že jsem po koncertě zařukala u Jaroslava Krčka v šatně a v podstatě mu oznámila, že s ním natočím vánoční album.

Můžete nám představit další hudební hosty na novém albu?

Vedle souboru Musica Bohemica Jaroslava Krčka zpívá společně se mnou Karel Jakubů (jeden ze členů souboru Musica Bohemica), ale také sám Jaroslav Krček a Filip Dávec. Vedle těchto hudebníků jsem přizvala skvělý mužský vokální ansámbl Gentleman Singers.

Jakou hudbu jste během Vánoc poslouchala vy sama – jako dítě i později jako dospělá?

V době kdy jsem byla malá, tak nebylo moc možností poslouchat hudbu na nějakém přehrávači, takže jsme to doma řešili tak, že jsme se sesedli u klavíru a společně zpívali koledy třeba ve trojlase. Přiznám se ale, že svou novou desku si pouštím sama pro sebe už teď. A ten poslech mi dělá radost. Musím ale říct, že je to vlastně výjimečná situace, protože málokdy o sobě dokážu mluvit v nějakých pozitivních a málokdy jsem schopná poslouchat své nahrávky. Vždy mě na tom albu nadchne fakt, že na jednu stranu je tam barokní hudba, která ale přechází do folklóru a do všeobecného veselí.

NATIVITAS
Christmas Carols
Dagmar Pecková
Musica Bohemica · Jaroslav Krček

SU4244-2

Supraphonline

VIDEO

EOP ELEKTRONICKÝ SPOTŘEBITEL

Foto © Petr Kurečka

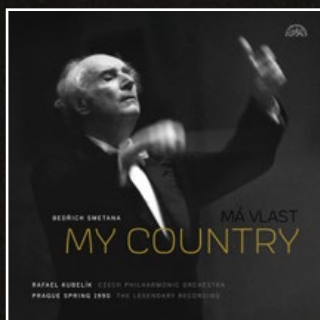
3× VINYL ZE SUPRAPHONU

Vydavatelství Supraphon letos na podzim potěšilo diskofily, kteří si užívají novou éru vinylových desek. Koncem října vyšly z diskografie v současnosti mezinárodně nejocenenějšího komorního souboru Pavel Haas Quartet hned dva tituly: Kvintety a Smyčcové kvartety Antonína Dvořáka, které zdobí Gramophone Award, nejprestižnější světové ocenění v oblasti klasické hudby.

Další hudební lahůdkou na vinylu je legendární nahrávka Smetanovy Mé vlasti, kterou nahrál v roce 1990 Rafael Kubelík s Českou filharmonií. Triumf pravdy a naděje; i tak by se dal pojmenovat onen výjimečný okamžik, který zažil orchestr a publikum (včetně prezidenta Václava Havla) ve vyprodané Smetanově síni Obecního domu v Praze onoho večera 12. května 1990. Moment radosti z návratu a ze

svobody si mohou díky supraphonskému nahrávacímu týmu stále připomínat tisíce posluchačů, kteří propadli kouzlu legendární nahrávky – a teď i oddaní příznivci vinylu.

Nahrávky dostaly veškerou péči po stránce zvukové kvality (DMM, 180 g virgin vinyl), ale i po stránce vybavení a balení gramofonových desek.

SU4255-1

Supraphonline

SU4038-1

Supraphonline

SU4038-1

Supraphonline

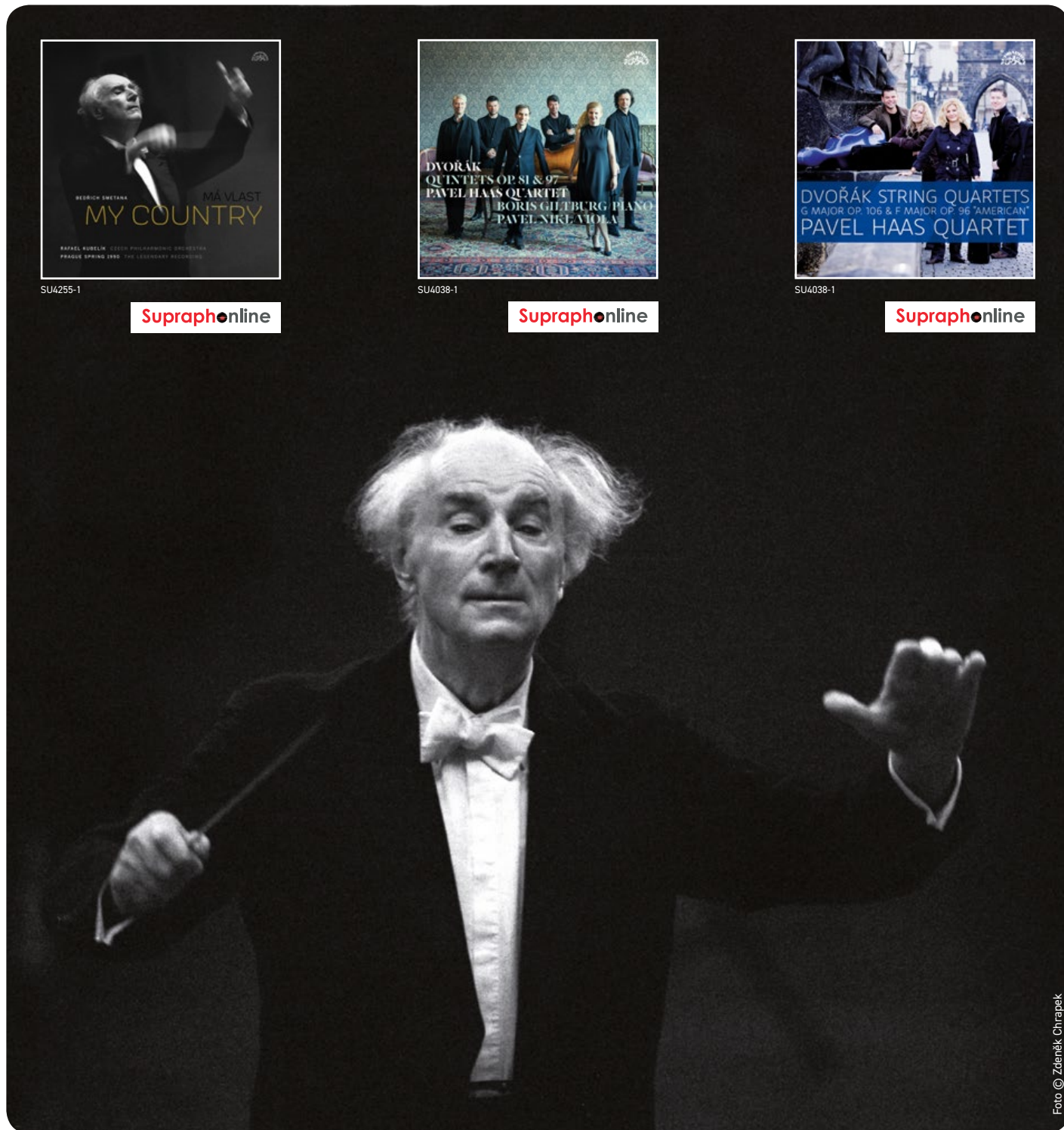

Foto © Zdeněk Chrápek

REDAKCE: Vladan Drvota, Agáta Pilátová, Marek Šulc, Matouš Vlčínský, Daniela Bálková / grafická úprava: Marek Šmidrkal

KONTAKT: SUPRAPHON a.s., Palackého 740/1, 112 99 Praha 1, tel. (+420) 221 966 604, fax (+420) 221 966 630, e-mail: vladan.drvota@supraphon.cz
www.supraphon.cz • www.supraphon.com • <https://www.facebook.com/SupraphonClassics> • <http://www.youtube.com/supraphon>